

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

Vtrum Mathematicaru[m] formarum Ideae. Ca. 8.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

sunt Ideæ; sed solum similitudine quadam dicere possumus mentem primam esse Ideam subsequentium; quatenus mentium omnium caput, & princeps, & veluti exemplar, ea est.

*Verum mathematicarum formarum
dentur Ideæ.*

CAP. VIII.

ffertur hoc in loco nobis occasio pulchræ considerationis; & est, verum mathematicarum formarum siue ad Arithmeticum, siue ad Geometram pertinentium, dentur Ideæ, vel ne. Et iurè de his ambigere cogimur: quoniam ex vna parte apparet, eorum non dari Ideas, cum Ideæ sint substantiæ, hæc autem sunt vilia accidentia. Confirmatur; quoniam Arist. in 1. de moribus cap. 7. asseruit Platonem non posuisse Ideam numerorum, quia in numeris reperitur ordo, & prius ac posterius: cum autem numeri principatum obtineant inter considerata à mathematico, & Arithmetica mathematicarum primam constituent; si eorum non dantur Ideæ, longè minùs erunt aliorum; cum Ideæ sint formæ quædam primæ, eorum præsertim, quæ apud nos prima sunt. Ex aduerso Proclus inter Platonicos nemini secundus, in primum Euclidis manifestè asserit, rationibusque confirmat, rerum mathematicarum dari Ideas; & iurè quidem: nisi enim daretur Idea recti, Idea circuli, Idea lineæ; hæc nullibi

nullibi inuenirentur, & euanescerent mathematicæ scientiæ; cum in materia nec rectum sine obliquitate, nec circulus exactè rotundus, nec linea sine latitudine inueniatur. Propter eà dicebat Plato, dum Mathematicus, gratia exempli, ducit lineam in puluere, non de ea ostensiones format; sed de illa, quæ in animæ essentia est inserta, & in virtutem imaginandi imaginem promit. Simplicius in tertium de anima frequenter indicat mathematicorū dari Ideas; & à rationalibus Ideis in animæ essentia insertis, inquit exprimi in phantasmia vestigia, & imagines earum; præcedente tamen excitatione ab externis sensibilibus facta. Insuper inquit communes has vulgò mathematicas nuncupatas, re vera scientias non esse, vt etiam affirmavit Plato in calce sexti de R. P. Et ratio est, quoniam minimè ad rationales Ideas eleuantur, sed solùm in illis imaginibus versantur. Et quamuis illæ imagines in phantasmia ab anima rationali expressæ sint, non autem ex sensibilibus externis depromptæ; at tamen mathematicæ nuncupantur scientiæ ex abstractione, quasi sint de rebus per animã à sensibilibus corporibus abiunctis; quoniam illæ imagines sunt similes formis in materia existentibus, adeò vt ex illis depromptæ esse videantur. Quæ itaque communi voce mathematicæ dicuntur, & in dictis imaginibus versantur; nec sciētia sunt, nec philosophiæ pars, immò nec re vera mathematicæ. Si quis autē

imaginibus non cōtentus, ad rationales Ideas
 ascenderit, quod Pythagoræ contigit; is verè
 mathematicus censendus erit, & eius mathe-
 matica re vera erit sciētia, & pars philosophiæ:
 quod indicauit Plato in sexto de R. P. inqui-
 ens, mathematica iuncta cū suis principiis sci-
 bilia esse. De his cumulatè Simplicius loquitur
 in tertium de anima in comment. II. & 34. Af-
 firmant itaque potiores Platonici, immò ipse-
 met Plato, mathematicorum dari Ideas, quæ
 substantiæ sint, & principia imaginum, in qui-
 bus versantur vulgares mathematici. Ex ad-
 uerso tamen eas non dari, prius indicauimus.
 Propterea res est satis dubia, & à nemine ha-
 ctenus cumulatè explicata. Nitar tamè ego ex
 Platoniciis regulis, & principiis cōspiciā reso-
 lutionē elicere. Afferō itaq; ex Platonis sentē-
 tia, ea quæ tribuūtur his formarū vmbri in ma-
 teria existentib. respondere Ideis, vt principiis
 earū. Afferit frequēter Plato, & ante Platonem
 affirmauit Pythagoras, Physica resolui in Geo-
 metrica, tanquā in principia; & Geometrica in
 Arithmetica; adeò vt numeri sint prima prin-
 cipia omniū: quæ cū proferātur de reb. in ma-
 teria existentibus, longè prius de earū Ideis esse
 vera putandū est. Et quoniā Physicarū forma-
 rū ppriè sunt Ideæ, ideo cogimur fateri mathe-
 maticorū nō propriè Ideas esse; sed quæ eorū
 cōmuniter nuncupātur Ideæ, esse initia potiùs
 earū Idearū, quæ ppriè Ideæ nūcupantur. Hoc
 autem, quod dixi, esse verum, ex eo maxime
 pater;

patet; quia Ideas omnes esse numeros, & ex
sibi conuenientibus vnitatibus cōfurgere, cūm
Pythagoras, tum Plato affirmant. Dicimus ta-
men mathematicorum dari Ideas, quatenus
intelligibiles illi numeri sunt principia, con-
ditio, natura, & terminus omnium Idearum:
& propterea valent Ideæ imagines mathema-
ticorum in phantasiā expromere. Ideo rectè
dicimus omnia certis constare numeris. Patet
itaque, quid sit dicendum de numerorū Ideis.
Loquendo verò de geometricis figuris, & ma-
gnitudinibus, assero pariter earum propriè
sumptas Ideas non dari: conuenire tamen eis
Ideas duplici ratione: primò, quia in numeros
resoluuntur, & eorum essentia numeri sunt;
Idea autem ad essentiam pertinet: ideo Ari-
stoteles in 3. de Anima cont. 11. loquens de es-
sentia recti, dixit ex sententia Platonis, & Py-
thagoræ: Sit nanque dualitas. Insuper latius,
& lucidius in septimo Metaphysic. 38. manife-
stat ex sententia Platonis numeros esse essen-
tiam linearum, cæterarumq; magnitudinum.
Præterea huiusmodi magnitudinibus conue-
niunt latè sumptæ Ideæ, ratione infiniti, & ter-
mini, quæ sunt communia principia Idearum;
munere quorum valet anima consimiles ima-
gines expromere in phantasiā. Patet itaque,
quomodo mathematicorum sint, & non sint
Ideæ: nam ita sunt, vt potiùs principia Idearū,
quàm Ideæ nuncupari mereantur: ideo à Pla-
tone in calce sexti de R. P. nomine principij

fuerunt designatæ. Constat insuper, quomodo eorū Ideæ accidentia non sint, sed substantiæ; quomodo etiam physica in mathematica dicantur resolui; & demum, quomodo Aristoteles non iniuria dixerit Platonem non posuisse Ideam numerorum, quia in numeris reperitur prius & posterius: non enim posuit Plato ita Ideam numerorum, ut omnium esset Idea vna, sed distincte sunt diuersarum specierum numeri; & ita distinctæ non proprie sunt Ideæ, sed natura, & conditio cæterarum Idearum. Sed non leuis se nobis offert dubitatio: quia si in rebus corporeis mathematica sunt posteriora physicis, & sunt accidentia; quomodo in mūdo intelligibili, & in Ideis horum exemplaribus, se habet e contra? Ad hoc dico, in rebus corporeis posteriora esse, & accidentia; non ea, quæ primò respondent Ideis mathematicorum, sed solū externas eorum umbras: quæ verò primò respondent Ideis mathematicorum, sunt substantiæ, & naturæ rerum, conuenientibus numeris absolutæ; munere quarum dicimus mathematica nos ad diuina eleuare, & physica in mathematica resolui.

Quorum sint Ideæ.

CAP. IX.

X hactenus dictis manifestè colligitur, Ideas proprie, & presertim esse substantiarū sensibilium: quæ cū diuidantur in materiam, formam, &